

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3243/2534

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ลีเจียบเส็ง
บริษัท วิธสินประกันภัย จำกัด

โจทก์
จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 877

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 877 วรรคสองบัญญัติให้เป็นคุณแก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ทรัพย์สินที่เอาประกันภัยถูกวินาศภัยไปทั้งหมด ผู้เอาประกันภัยชอบที่จะเรียกร้องชดใช้ค่าเสียหายได้เต็มจำนวนที่เอาประกันภัย เว้นแต่ผู้รับประกันภัยพิสูจน์หักล้างได้ว่าความเสียหายของทรัพย์สินนั้นต่ำกว่าจำนวนเงินที่เอาประกันภัย จึงจะถือเอาความเสียหายที่เป็นจริงซึ่งต่ำกว่าได้จำเลยซึ่งหักรับประกันภัย โทษและสินค้าของโจทก์โดยรับประกันภัยโกดังในวงเงิน 1,000,000 และรับประกันภัยสินค้าในวงเงิน 6,000,000 บาท เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าทรัพย์สินของโจทก์ที่เอาประกันภัยมีมูลค่ารวมไม่ต่ำกว่า 7,000,000 บาท จึงต้องถือว่าโจทก์ได้รับความเสียหายตามที่ได้เอาประกันภัยไว้

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โกดังสินค้าราคาประมาณ 1,263,793 บาท ใช้สำหรับเก็บสินค้าของโจทก์ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2527 โจทก์ได้ทำสัญญาประกันอัคคีภัยโกดังและสินค้าในโกดังไว้กับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 1 ประกันโกดังเป็นเงิน 1,000,000 บาทและเอาประกันสินค้าเป็นเงิน 6,000,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 7,000,000 บาท โดยจำเลยที่ 1 รับประกันภัยไว้จำนวน 2,000,000 บาทจำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 รับประกันภัยไว้รายละ 1,000,000 บาท มีอายุสัญญาประกันภัย 1 ปี นับแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2527 ถึงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2528 โดยมีข้อตกลงว่า หากเกิดอัคคีภัยในระหว่างสัญญาประกันภัย จำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ตามจำนวนที่โจทก์เอาประกันภัยไว้แต่ละราย เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2528 ซึ่งอยู่ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยได้เกิดอัคคีภัยไหม้บ้านเรือนซึ่งอยู่ข้างเคียงกับโกดังสินค้าของโจทก์เพลิงได้ลุกลามไหม้โกดังเก็บสินค้าและสินค้าอยู่ในโกดังของโจทก์เสียหายทั้งหมดเป็นเงินประมาณ 13,452,000 บาท โจทก์เรียกให้จำเลยทั้งหกชำระค่าเสียหายแต่จำเลยทั้งหกจะชดใช้ให้แก่โจทก์ 1,568,882.50 บาท โจทก์ไม่ยอมรับค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว ต่อมาจำเลยทั้งหกยอมเพิ่มค่าเสียหายให้โจทก์อีก 155,715 บาท แต่โจทก์ไม่ตกลง ขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ชำระค่าสินไหมทดแทน 2,000,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ย จำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 ชำระค่าสินไหมทดแทนรายละ 1,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

จำเลยทั้งหกให้การว่า โจทก์มิใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์โกดังเก็บสินค้าและสินค้าซึ่งเก็บอยู่ในโกดังสินค้า โกดังสินค้าที่โจทก์นำมาเอาประกันภัยกับจำเลยเป็นโกดังสินค้าที่ก่อสร้างด้วยไม้และสังกะสีมีมูลค่าอย่างสูงไม่เกิน 234,285 บาท โจทก์ประเมินสูงกว่าความเป็นจริง สินค้าที่เก็บไว้ในโกดังไม่ถูกต้องและราคา มากกว่าความเป็นจริง หลังจากเกิดเพลิงไหม้จำเลยทั้งหกได้จ้างบริษัทเนชั่นแนลเซอร์วิส จำกัด สำรวจความเสียหายปรากฏว่าโกดังมีราคาไม่เกิน 294,285 บาท สินค้าโจทก์เสียหายเพียง 1,274,597.50 บาท รวมเป็นราคาทรัพย์สินที่เสียหายเป็นเงิน 1,568,882.50 บาท ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชำระเงินแก่โจทก์จำนวน 2,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย และให้จำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 ชำระเงินแก่โจทก์รายละ 1,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันที่ 21 พฤษภาคม 2528

จำเลยทั้งหกอุทธรณ์
ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยทั้งหกฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยทั้งหกรับประกันภัยโกดังเก็บสินค้าและสินค้าภายในโกดังนั้นของโจทก์ไว้ โดยรับประกันภัยสำหรับโกดังเป็นจำนวน 1,000,000 บาทและรับประกันภัยสินค้าเป็นจำนวน 6,000,000 บาท ได้รับประกันภัยติดต่อกันมาเป็นเวลา 15 ปีแล้ว โดยจำเลยที่ 1 รับประกันภัยโกดังและสินค้าเป็นจำนวน 2,000,000 บาท จำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 รับประกันภัยโกดังและสินค้าเป็นจำนวนรายละ 1,000,000 บาท วันที่ 2 มกราคม 2528 ซึ่งอยู่ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยได้เกิดเพลิงไหม้บริเวณนั้นและลุกลามเข้าไหม้โกดังและสินค้าในโกดังของโจทก์ที่เอาประกันภัยกับจำเลยทั้งหกไว้ ทำให้ได้รับความเสียหาย แม้เพลิงได้ไหม้โกดังไม่หมดเสียทีเดียว แต่ก็ปรากฏว่าคงเหลือเพียงบางส่วนของทางด้านหน้าโกดังข้างเท่านั้น แต่ตามสภาพในภาพถ่ายหมายเลข 6 ก็เห็นได้ชัดเจนว่าไม่อาจจะซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรงเพื่อใช้เป็นโกดังเก็บสินค้าได้ โกดังเฉพาะส่วนที่เหลือนั้นจึงไม่อาจจะใช้ประโยชน์เพื่อกิจการเก็บสินค้าของโจทก์อีกต่อไป ถือได้ว่าโกดังเก็บสินค้าของโจทก์ได้รับความเสียหายหมดทั้งหลัง สำหรับสินค้าที่เก็บอยู่ในโกดังซึ่งถูกเพลิงไหม้ไปพร้อมกับโกดังดังกล่าวก็ปรากฏว่าถูกเพลิงไหม้ไปทั้งหมด คงเหลือแต่ซากของสินค้าบางส่วนเท่านั้น เกี่ยวกับมูลค่าของโกดังและจำนวนสินค้าของโจทก์ที่ถูกเพลิงไหม้โจทก์นำสืบว่าโกดังมีมูลค่า 1,500,000 บาท และสินค้าในโกดังมีมูลค่า 11,952,000 บาท ซึ่งเกินกว่าจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ ตามภาพถ่ายบุคคลของโจทก์ในวันที่ 31 ธันวาคม 2526 ปรากฏว่ามีสินค้าคงเหลือเป็นเงิน 47,691,384.08 บาท และบุคคลในวันที่ 31 ธันวาคม 2527 มีสินค้าคงเหลือเป็นเงิน 78,739,247 บาท แม้จะได้รับความว่าโจทก์นำสินค้าจากโกดังไปเก็บไว้ที่สำนักงานใหญ่และร้านสาขาที่ถนนเจริญกรุงอีก 2 แห่งสำหรับไว้ขายโดยเก็บไว้ที่สำนักงานใหญ่มูลค่าประมาณ 4,000,000 บาท ถึง 5,000,000 บาท เก็บไว้ที่ร้านสาขามูลค่าประมาณ 6,000,000 บาท ถึง 10,000,000 บาท ก็ตาม แต่เมื่อรวมมูลค่าสินค้าที่แยกไปเก็บไว้ดังกล่าวแล้วนำมาหักจากมูลค่าสินค้าทั้งหมดตามงบดุลข้างต้นของโจทก์แล้วก็นับว่ายังเหลือสินค้าเก็บอยู่ในโกดังเป็นจำนวนมากเกินกว่าจำนวนเงินที่โจทก์เอาประกันภัยอยู่ตนเอง เพลิงไหม้ครั้งนี้เกิดจากที่อื่นที่อยู่ข้างเคียงมิใช่เกิดที่โกดังเก็บสินค้าของโจทก์โดยตรง ไม่มีข้อสงสัยโจทก์ว่าจะไม่สุจริตเกี่ยวกับการเก็บสินค้า ฝ่ายจำเลยทั้งหกรับประกันภัยโกดังและสินค้าของโจทก์มานานถึง 15 ปีก่อนเกิดเหตุจึงแสดงว่าฝ่ายจำเลยก็มีความเชื่อใจในความสุจริตของโจทก์ตลอดมาเช่นเดียวกันข้อนำสืบของโจทก์จึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 877 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า "อันจำนวนวินาศจริงนั้น ท่านให้ตีราคา ณ สถานที่และในเวลาซึ่งเกิดเหตุวินาศภัยนั้นได้เกิดขึ้น อนึ่ง จำนวนเงินซึ่งได้เอาประกันภัยไว้ นั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นหลักประมาณอันถูกต้องในการตีราคาเช่นนั้น" ศาลฎีกาเห็นว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 877 วรรคสอง บัญญัติให้เป็นคุณแก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ทรัพย์สินที่เอาประกันภัยถูกวินาศภัยไปทั้งหมด ผู้เอาประกันภัยชอบที่จะเรียกร้องชดเชยค่าเสียหายได้เต็มจำนวนที่เอาประกัน เว้นแต่ผู้รับประกันภัยพิสูจน์หักล้างได้ว่าความเสียหายของทรัพย์สินนั้นต่ำกว่าจำนวนเงินที่เอาประกัน จึงจะถือเอาความเสียหายที่เป็นจริงซึ่งต่ำกว่าได้ กรณีของโจทก์และจำเลยทั้งหกนี้ จำเลยทั้งหกรับประกันภัยโกดังในวงเงิน 1,000,000 บาท และรับประกันสินค้าไว้ในวงเงิน 6,000,000 บาท โดยนัยแห่งข้อกฎหมายดังกล่าวโจทก์จึงได้รับการสันนิษฐานไว้โอกาสหนึ่งด้วย นอกจากพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบดังกล่าวข้างต้นว่า ทรัพย์สินของโจทก์ที่เอาประกันภัยมีมูลค่ารวมไม่ต่ำกว่า 7,000,000 บาท ซึ่งจำเลยทั้งหกได้เก็บเบี้ยประกันภัยจากโจทก์ในมูลค่าที่เอาประกันภัยนี้ตลอดมา แสดงว่าจำเลยทั้งหกพอใจรับประกันภัยทรัพย์สินของโจทก์ว่ามีมูลค่าไม่น้อยกว่าที่รับประกันภัยไว้ที่จำเลยทั้งหกอ้างว่าความเสียหายของโจทก์มีเพียง 1,000,000 บาท เศษนั้น เป็นการนำสืบที่ขาดเหตุผลรับฟังไม่ได้ จึงต้องถือว่าโจทก์ได้รับความเสียหายตามที่ได้เอาประกันภัยไว้

พิพากษายืน.

(อุดม มั่งมีดี - ชุม สุขแสงเปล่ง - นิเวศน์ คำผอง)